

Aan : Gemeenteraad
Van : College B&W
Datum : 8 oktober 2024
Cc :
Zaaknummer : 2310110
**Document-
nummer** : 2314502
Onderwerp : **Septembercirculaire 2024 gemeentefonds**

Inleiding

Op 9 oktober heeft u de collegeversie van de programmabegroting 2025 en meerjarenraming 2026-2028 met bijbehorend raadsvoorstel ontvangen. Deze begroting is gebaseerd op de meicirculaire 2024.

De septembercirculaire is op 17 september 2024 gepubliceerd en de financiële gevolgen zijn hieronder uitgewerkt. Het nettoresultaat van de septembercirculaire gemeentefonds 2024 is verwerkt in de algemene inleiding van de programmabegroting 2025, bij 1^e begrotingswijziging 2025. Met deze memo informeren we uw raad over de financiële gevolgen en hoe we deze, via de 1^e begrotingswijziging 2025, verwerken in de begroting 2025-2028. De uitkomsten van de septembercirculaire voor 2024 zijn verwerkt in de 8^e begrotingswijziging 2024 die gelijktijdig met deze begroting aan uw raad ter vaststelling wordt aangeboden.

Hoofdpijnen septembercirculaire 2024

De invloed van de mutaties uit de algemene uitkering op het begrotingsresultaat is groot. Via de meicirculaire 2024 worden gemeenten over de financiële kaders voor hun begrotingen geïnformeerd. De septembercirculaire 2024 geeft vervolgens een geactualiseerd beeld, gebaseerd op de Miljoenennota 2025 en de onderliggende ontwerpbegroting van het Gemeentefonds.

In de septembercirculaire 2024 zijn geen grote wijzigingen opgenomen. Een aantal onderwerpen die in de meicirculaire werden aangekondigd maar nog niet in de berekening waren meegenomen zijn nu verwerkt in de circulaire. Voorbeeld hiervan zijn de middelen voor WMO demografie alsook middelen hervormingsagenda jeugd en maatstaf huishoudens laag inkomen.

Om een goed begrotingsbeeld te hebben zijn voor deze onderwerpen (bij de meicirculaire) stelposten opgenomen en hebben daarmee vooruitlopend op de septembercirculaire geanticipeerd op de ontwikkelingen in de algemene uitkering. Nu deze onderwerpen in de septembercirculaire zijn opgenomen komen de stelpost te vervallen.

Dit betekent dat er uiteindelijk alleen voor het jaar 2024 substantieel extra middelen worden vergen. De jaren 2025-2028 kent een kleine "plus". Voorgesteld wordt deze toe te voegen aan de stelpost loon- en prijsmutaties. Dit vanwege de situatie dat deze stelpost zowel in 2024, 2025 en 2026 een groot tekort kent.

Toelichting

Vergeleken met de meicirculaire geeft de septembercirculaire de volgende verschillen in de algemene uitkering:

	2024	2025	2026	2027	2028
Meicirculaire 2024	76.594.499	79.219.360	76.434.068	79.607.400	82.606.056
Septembercirculaire 2024	78.085.833	79.625.288	77.995.799	81.204.239	84.249.350
Verschil september- en meicirculaire	1.491.334	405.928	1.561.731	1.596.839	1.643.294
Te oormerken mutaties (budget toekennen):					
Alleenverdienersproblematiek	-57.280				
Wet betaalbare huur	-26.728	-34.646	-29.456	-16.241	-12.967
Kinderopvang sociaal-medische indicatie		-10.412	-10.412	-10.412	-10.412
Indexatie Wmo demografie			-145.327	-288.177	-429.303
Openbare bibliotheken		-120.162	-120.162		
Participatie (WSW en beschut werk)		-27.576	-28.431	-29.621	-30.462
Totaal te oormerken (budget toekennen)	-84.008	-192.796	-333.788	-344.451	-483.144
Handmatige correcties:					
Realisatie stelpost BCF-plafond	-455.000				
Realisatie WOZ-stelpost 2024	327.524				
Stelpost WOZ 2025-2028		-200.000	-200.000	-200.000	-200.000
	2024	2025	2026	2027	2028
Vrijval stelpost hervormingsagenda jeugdzorg			-1.163.417	-1.207.722	-1.145.828
Stelpost maatstaf huishoudens laag inkomen		458.926	449.385	453.490	456.650
Stelpost loon- en prijsontwikkeling		-305.000	-290.000	-245.000	-115.000
Totaal handmatige correcties	-127.476	-46.074	-1.204.032	-1.199.232	-1.004.178
Resultaat algemene uitkering	1.279.850	167.058	23.911	53.156	155.972
Aanvullen stelpost loon- en prijsontwikkeling		-167.058	-23.911	-53.156	-155.972
Netto-resultaat algemene uitkering	1.279.850	0	0	0	0

Voor de onderdelen onder "Te oormerken (budget toekennen)" geldt dat het exploitatiebudget waar deze middelen betrekking op hebben, wordt opgehoogd met deze bedragen. Het netto resultaat is na het aanvullen van de stelpost loon- en prijscompensatie € 0.

Toelichting budgettoekenningen¹

Alleenverdienersproblematiek (2024)

Gemeenten kunnen financiële ondersteuning bieden aan huishoudens die als gevolg van de alleenverdienersproblematiek in 2023 en 2024 onder het bestaansminimum uitkomen. Afsproken is dat gemeenten betrokken huishoudens actief benaderen. Wij ontvangen daartoe een

¹ Uitgebreide toelichtingen vindt u in [Septembercirculaire gemeentefonds 2024](#) | [Circulaire](#) | [Rijksoverheid.nl](#)

decentralisatie-uitkering in 2024 om huishoudens bijzondere bijstand te verstrekken. Wij verwachten dat hier uitgaven tegenover zullen komen en ramen daarom bij op taakveld 6.3.

Wet betaalbare huur (2024-2028)

Gemeenten ontvangen geld voor de implementatie en uitvoering van de Wet betaalbare huur waarmee de op 1 juli 2023 in werking getreden Wet goed verhuurderschap gewijzigd is. Daarnaast ontvangen gemeenten een bijdrage voor het ontvangen en behandelen van meldingen en de handhaving op deze meldingen. Wij verwachten dat hier uitgaven tegenover zullen komen en ramen daarom bij op taakveld 0.8 (stelpost).

Kinderopvang sociaal-medische indicatie (vanaf 2025)

Door verschillende ontwikkelingen is de SMI budgettaire steeds meer onder druk komen te staan. Om dit te kunnen ondervangen wordt het SMI budget verhoogd. Wij verwachten dat onze uitgaven ook hoger worden en ramen deze daarom bij op taakveld 4.3.

Indexatie Wmo demografie (vanaf 2026)

Het Rijk en gemeenten werken aan de beheersbaarheid van de uitgaven van gemeenten voor de wettelijke zorgtaken Wmo. De verwachting is dat in de toekomst (een nader te bepalen deel van) de Wmo niet langer via de algemene uitkering gaat maar via een aparte financiering. Vooruitlopend op de gekozen bekostigingsvorm is vanaf 2026 een jaarlijks bedrag van landelijk € 75 miljoen oplopend tot € 300 miljoen in 2029 opgenomen.

Bij onze ombuigingsvoorstellen is op deze compensatie geanticipeerd door een stelpost op te nemen (taakveld 6.671). Met de toevoeging in de septembercirculaire is deze ombuiging gerealiseerd.

Openbare bibliotheken (2025-2026)

In de periode 2023-2024 ontvingen we een specifieke uitkering voor het versterken van het lokale bibliotheekstelsel. Er komt een wettelijke zorgplicht voor gemeenten voor de openbare bibliotheek. Daartoe ontvangen we een structurele bijdrage via het gemeentefonds. In de periode tussen de specifieke uitkering en de invoering van de wettelijke zorgplicht ontvangen we ter voorbereiding een decentralisatie-uitkering. Wij verwachten dat hier uitgaven tegenover zullen komen en ramen daarom bij op taakveld 0.8 (stelpost).

Participatie (WSW en beschut werk) (vanaf 2025)

Het Rijk compenseert gemeenten via de integratie-uitkering Participatie vanaf 2025 voor de afschaffing van het lage-inkomensvoordeel (LIV) in de sociale werkvoorziening. Vanwege de afspraken met Senzer (doordecentralisatie) oormerken wij deze bedragen (taakveld 6.4).

De overige taakmutaties zijn gering en oormerken we niet.

Met uitzondering van de taakmutatie voor Alleenverdienersproblematiek en Indexatie Wmo demografie moet de inzet van deze taakmutaties nog onderbouwd worden. De taakmutaties <€ 50.000 worden via de bestuursrapportages verwerkt. Voor de inzet van de taakmutaties >€ 50.000 ontvangt uw raad een afzonderlijk raadsvoorstel.

Toelichting correcties/stelposten

Realisatie stelpost BCF plafond (2024)

De ruimte onder het plafond btw-compensatiefonds (BCF) is bepaald voor 2024 en dit voordeel is verwerkt in de septembercirculaire. Wij hadden hiervoor een stelpost opgenomen (€ 855.000), die we nu laten vrijvallen. De stelpost was voorzichtig geraamd waardoor we nu een voordeel realiseren van € 400.000.

Vrijval stelpost WOZ-waarden (2024)

Bij de meicirculaire 2024 is een stelpost opgenomen voor de waardeontwikkeling WOZ. De inkomstenmaatstaven uit de meicirculaire gaan nog uit van de peildatum 1-1-2022. In augustus 2024 is de WOZ-waarde geactualiseerd. Bij deze septembercirculaire 2024 zijn we uitgegaan van actuele cijfers. Hierdoor komt de stelpost te vervallen.

Stelpost WOZ-waarden 2025-2028

De WOZ-waarden voor 2025 zijn in de algemene uitkering lager opgenomen dan waar wij mee rekenen. Onze gegevens zijn actueler zodat wij een hogere korting in de algemene uitkering zouden moeten hebben. Wij verwachten dat dit in de meicirculaire 2025 wordt bijgesteld en lopen daarop vooruit door een stelpost op te nemen.

Vrijval stelpost Hervormingsagenda jeugd (vanaf 2026)

De Hervormingsagenda Jeugd wordt voortgezet en de besparing Jeugdzorg vervalt vanaf 2026 structureel. Landelijk € 500 miljoen in 2026 en € 511 miljoen vanaf 2027 komt erbij in het gemeentefonds. Dit verloopt ongeveer budgettair neutraal, omdat in de begroting vanaf 2026 al rekening is gehouden met de voorgenomen besparing en een lagere raming van de uitgaven.

Stelpost maatstaf huishoudens met laag inkomen (vanaf 2025)

Bij de decembercirculaire 2023 was deze maatstaf geactualiseerd, maar alleen voor 2023 en 2024. Wij zijn er toen al vanuit gegaan dat dit een structurele aanpassing zou moeten zijn. Daarom hebben we bij de decembercirculaire 2023 een stelpost opgenomen om de algemene uitkering voor 2025 en verder te corrigeren. Inmiddels is het juiste aantal structureel doorgerekend, daarmee kan deze stelpost vanaf 2025 nu vervallen.

Stelpost loon- en prijsontwikkeling

Onderdeel van de gestegen accressen is compensatie voor gestegen lonen en prijzen. Voor 2024 vindt geen correctie plaats. Voor de jaren 2025 t/m 2028 wordt de stelpost verhoogd met het prijsdeel van het accres.

Omdat de stelpost loon- en prijsontwikkeling onder druk staat vullen wij deze verder aan met het saldo dat uit deze circulaire komt.

Effecten uitkomsten septembercirculaire op begroting 2025-2028

Per saldo heeft de septembercirculaire, rekening houdend met bovenstaande voorstellen, geen gevolgen voor het begrotingssaldo 2025-2028. De voordelen bij taakveld 0.7 Algemene uitkering gemeentefonds vallen weg tegen de bijramingen op andere taakvelden.

Vervolgstappen

De mutaties die betrekking hebben op boekjaar 2024 worden verantwoord in 8^e begrotingswijziging 2024. De mutaties die betrekking hebben op boekjaar 2025 en verder worden verwerkt via de 1^e begrotingswijziging 2025.